

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Artymiuk

SSN Waldemar Płóciennik

Protokolant Katarzyna Wępa

w sprawie **K. K.**

w przedmiocie wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 17 lipca 2024 r.

w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

kasacji Prokuratora Generalnego skierowanej na korzyść skazanego

od prawomocnego wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Radomsku

z dnia 27 lutego 2023 r., sygn. akt II K 963/22,

**na podstawie art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. uchyla
zaskarżony wyrok łączny i na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.
umarza postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego, a
kosztami procesu obciąża Skarb Państwa.**

[J.J.]

Tomasz Artymiuk

Marek Pietruszyński

Waldemar Płóciennik

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Radomsku, wyrokiem łącznym z dnia 27 lutego 2023 r., sygn. akt II K 963/22, wydanym w sprawie K. K. , skazanego prawomocnymi wyrokami:

I. łącznym Sądu Rejonowego w Radomsku z dnia 19 sierpnia 2014 r., sygn. akt II K 309/14, na karę łączną 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności;

II. Sądu Rejonowego w Radomsku z dnia 30 czerwca 2020 r., sygn. akt II K 440/20, za popełnienie w dniu 8 marca 2020 r. przestępstwa z art. 178a § 4 k.k., na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności,

orzekł następująco:

1. na podstawie art. 85 § 1 i § 2 k.k., art. 85a k.k. i art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. połączył skazanemu kary pozbawienia wolności: łączną i jednostkową z wyroków Sądu Rejonowego w Radomsku o sygn. akt: II K 309/14 i II K 440/20, a w ich miejsce orzekł karę łączną roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności;

2. na podstawie art. 577 k.p.k., na poczet orzeczonej kary łącznej zaliczył skazanemu okres jego zatrzymania w dniu 17 czerwca 2010 r.;

3. przyjął, że w zakresie nieobjętym wyrokiem łącznym, wyroki opisane w pkt. I i II części wstępnej orzeczenia podlegają odrębnemu wykonaniu.

Jednocześnie w wyroku tym zawarto rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania.

Przedmiotowy wyrok łączny nie został zaskarżony przez żadną ze stron i uprawomocnił się w dniu 7 marca 2023 r.

Z kasacją na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. skierowaną na korzyść skazanego wystąpił Prokurator Generalny.

Skarżący zarzucił rażące naruszenie przepisu prawa karnego procesowego, to jest art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., stanowiące bezwzględną przyczynę uchylenia orzeczenia, określoną w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k., polegające na wydaniu w dniu 27 lutego 2023 r. wyroku łącznego, który uprawomocnił się bez postępowania odwoławczego w dniu 7 marca 2023 r. (sygn. akt II K 963/22) oraz orzeczeniu kary łącznej roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności. obejmującej kary wymierzone wobec K. K. wyrokami Sądu Rejonowego w Radomsku o sygn. akt: II K 309/14 (łącznym) i II K 440/20, podczas gdy kary wynikające z tych samych orzeczeń, wymierzone temu samemu skazanemu wcześniej objęte zostały wyrokiem łącznym

Sądu Rejonowego w Radomsku z dnia 13 stycznia 2023 r., sygn. akt II K 911/22, który uprawomocnił się w dniu 21 stycznia 2023 r., również w pierwszej instancji.

Ponosząc ten zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i na podstawie art. 537 § 2 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. umorzenie postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna, co umożliwiała jej uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Analiza materiałów postępowania wskazuje, że postępowanie w przedmiocie wydania wobec skazanego K. K. wyroku łącznego zostało pierwotnie zainicjonowane pismem Zastępcy Dyrektora Zakładu Karnego w K. z dnia 4 maja 2022 r. Sprawę zarejestrowano w Sądzie Rejonowym w Radomsku, pod sygn. akt II K 376/22. Postanowieniem z dnia 8 sierpnia 2022 r. Sąd, na podstawie art. 572 k.p.k. umorzył postępowanie w tej sprawie. Orzeczenie to, postanowieniem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 30 listopada 2022 r. zostało uchylone i sprawę przekazano Sądowi Rejonowemu w Radomsku, do ponownego rozpoznania.

Po zwrocie sprawy do Sądu została ona zarejestrowana pod sygn. akt II K 963/22. Na rozprawie w dniu 22 lutego 2023 r. nie był obecny skazany (prawidłowo o niej zawiadomiony), był on natomiast reprezentowany przez adwokata. Po zamknięciu przewodu sądowego obrońca wniósł o wydanie wyroku łącznego, na zasadach pełnej absorpcji. W rezultacie Sąd *meriti* wydał wyrok łączny o treści przytoczonej na wstępie. Jak już wskazano, opisany wyrok łączny nie został zaskarżony i uprawomocnił się w dniu 7 marca 2023 r.

W międzyczasie, tj. w dniu 25 listopada 2022 r. wpłynęło do Sądu Rejonowego w Radomsku pismo skazanego K. K. o wydanie wobec niego wyroku łącznego. Wniosek został zarejestrowany w dniu 29 listopada 2022 r. pod sygn. akt II K 911/22, a więc kiedy postępowanie w tym samym zakresie, wobec tego samego skazanego toczyło się przed Sądem Okręgowym w Piotrkowie Trybunalskim, jako Sądem odwoławczym rozpoznającym zażalenie obrońcy na postanowienie Sądu Rejonowego w Radomsku, wydane w sprawie o sygn. II K 376/22.

W dniu 13 stycznia 2023 r. Sąd Rejonowy w Radomsku wydał wyrok łączny o sygn. akt II K 911/22, mocą którego połączono dwie kary pozbawienia wolności:

łącną, w wymiarze roku i 2 miesięcy, z wyroku o sygn. akt II K 309/14 i jednostkową w wymiarze 10 miesięcy, orzeczoną w sprawie o sygn. akt II K 440/20, a w ich miejsce orzekł karę łączną roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności.

Przedmiotowy wyrok łączny uprawomocnił się zanim doszło do rozpoznania sprawy o sygn. akt II K 963/22 – w dniu 21 stycznia 2023 r., w pierwszej instancji.

Z powyższego wynika, że w dniu wydania zaskarżonego kasacją wyroku łącznego w sprawie o sygn. akt II K 963/22, tj. w dniu 27 lutego 2023 r. w obrocie prawnym funkcjonował już prawomocny (od dnia 21 stycznia 2023 r.) wyrok łączny o sygn. akt II K 911/22 z dnia 13 stycznia 2023 r. wydany przez ten sam Sąd, wobec tego samego skazanego, który połączył K. K. tożsame kary pozbawienia wolności. Oznacza to, że w sprawie o sygn. II K 963/22, od dnia 21 stycznia 2023 r. istniała negatywna przesłanka procesowa w postaci stanu powagi rzeczy osądzonej (*res iudicata*), która zniósła wcześniej zaistniałą względną przesłankę odwoławczą w postaci stanu zawisłości sprawy (*lis pendens*).

Negatywna przesłanka *lis pendens* stanowiąca względny powód odwoławczy, formułuje zakaz równoległego prowadzenia postępowań karnych dotyczących tego samego przedmiotu procesu, w stosunku do tej samej osoby, podyktowany względami ekonomiki procesowej. Jednak zakaz ten ustaje z chwilą, gdy w jednym z tych postępowań zapadnie prawomocny wyrok kończący postępowanie w sprawie. Wówczas zaczyna funkcjonować negatywna przesłanka procesowa w postaci powagi rzeczy osądzonej (*res iudicata*), która rodzi zakaz *ne bis in idem*, czyli zakaz zarówno ponownego wszczynania, jak i kontynuowania postępowania o ten sam czyn tej samej osoby, co do którego zapadło prawomocne orzeczenie. Przesłankę *res iudicata*, zaliczaną do tzw. bezwzględnych przyczyn odwoławczych (art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k.) tworzą zawsze prawomocne orzeczenia merytoryczne, a także formalne, o ile oparte są na ujemnej przesłance bezwzględnej. Ma to na celu zapewnienie stabilności prawa i orzeczeń organów procesowych w postępowaniu karnym, a także służy realizacji wspomnianej zasady *ne bis in idem*, stanowiącej gwarancję, że nikt nie będzie pociągany więcej niż raz do odpowiedzialności karnej za ten sam czyn zabroniony pod groźbą kary (zob. wyroki SN: z 12 lutego 2014 r., V KK 407/13; z 12 lutego 2016 r., III KK 491/15; postanowienia SN: z 25 września 2015 r., III KK 111/15; z 6 listopada 2014 r., III KK 169/14).

Powyższe uwagi wraz z unormowanym w art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. wyrażającym bezwzględny nakaz umorzenia postępowania karnego, gdy wcześniejsze postępowanie karne co do tego samego czynu tej samej osoby zostało prawomocnie zakończone, mają odpowiednie zastosowanie do postępowań w przedmiocie wydania wyroku łącznego (zob. wyrok SN z 17 września 2015 r., III KK 308/15).

Wobec stwierdzenia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. konieczne było uchylenie zaskarżonego wyroku i na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. umorzenie postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego.

Postąpienie takie współgra z wyrażonym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem, w świetle którego wydanie nowego wyroku łącznego wbrew przesłance powagi rzeczy osądzonej nie powoduje utraty mocy przez poprzedni wyrok łączny, albowiem skutek, o którym mowa w art. 575 § 1 *in fine* k.p.k., może nastąpić tylko wówczas, gdy spełnione są przesłanki określone w tym przepisie, a zatem gdy zachodzi realna potrzeba wydania nowego wyroku łącznego. W wypadku uchylenia wyroku wydanego z naruszeniem art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. wykonaniu podlega poprzedni wyrok łączny, gdyż nie utracił on mocy na podstawie art. 575 § 1 k.p.k. (zob. wyroki SN: z 30 listopada 2011 r., II KK 149/11, OSNKW 2011, z. 12, poz. 113; z 12 kwietnia 2018 r., III KK 126/18).

Z tych wszystkich względów orzeczono jak na wstępie.

[J.J.]

[ms]

Tomasz Artymiuk Marek Pietruszyński Waldemar Płóciennik